

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji

<https://poszukiwania.ipn.gov.pl/bbp/aktualnosci/12313,Uroczystosci-odsloniecia-pomnika-w-Starym-Grodkowie.html>
2021-06-18, 22:44

Uroczystości odsłonięcia pomnika w Starym Grodkowie

Kilka miesięcy przed 73. rocznicą operacji „Lawina”, w wyniku której UB wymordował

o ponad stu członków oddziału kpt. Henryka Flamego, ps. „Bartek”, w Starym Grodkowie (woj. opolskie) zostanie odsłonięty pomnik ku czci poległych partyzantów.

W miejscu powstania upamiętnienia, we wrześniu 1946r. funkcjonariusze komunistycznego aparatu represji zamordowali kilkudziesięciu polskich żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych. Podobne egzekucje miały miejsce w majątku Scharfenberg (dziś Dworzysko) i we wsi Barut (woj. opolskie). Według szacunków, w trzech egzekucjach mogło zostać zamordowanych nawet 150 członków oddziału „Króla Podbeskidzia” – kpt. Flamego. Była to największa tego typu operacja w powojennej Polsce, sterowana z poziomu centralnych struktur Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego, w ramach której członkowie podziemia antykomunistycznego nie zostali aresztowani i skazani przez sąd, lecz podstępnie zgromadzeni, a następnie zamordowani w ramach dokładnie zaplanowanej akcji eksterminacyjnej. Z racji na masowy charakter mordu i

metodę, którą posłużyli się funkcjonariusze bezpieki mówi się niekiedy o tych miejscach „Śląski Katyń”.

Kpt. Henryk Flame, ps. „Bartek” zostaje zaprzysiężony w NSZ jesienią 1944 roku. Wiosną wstępuje, wraz z podkomendnymi, do Milicji Obywatelskiej, w której działa potajemnie, realizując rozkazy NSZ, a także gromadzi broń. Gdy MO zaczyna eliminować ze swoich szeregów „element niepewny”, Flame rozpoczyna działalność partyzancką poza szeregami milicji. W szczytowym momencie (wiosna 1946 roku) zgrupowanie „Bartkowców” liczyło już ok. 300 partyzantów. Na terenie swojej działalności zrealizowali wiele akcji, w tym walk z UBW i KBW, cechując się odwagą i ciesząc się dużą akceptacją ze strony lokalnej społeczności. W 1946 roku w Wiśle kapitan „Bartek” odbiera defiladę swoich żołnierzy, która stanowiła wówczas odważną manifestację siły oddziału, a także wspomnianego poparcia społecznego.

W lipcu 1946 do oddziału zostają wprowadzeni agenci bezpieki, którzy podając się za łączników z dowództwem NSZ, doprowadzają podjęcia przez Flamego „Bartka” decyzji o zorganizowaniu przerzutu części zgrupowania za Zachód, co było częścią operacji MBP mającej na celu likwidację oddziału. Wg ustaleń Instytutu Pamięci Narodowej wynika, iż żołnierze zostali przewiezieni na Opolszczyznę w trzech transportach, gdzie zostali brutalnie zamordowani (wysadzeni w powietrze lub zastrzeleni metodą katyńską).

Instytut Pamięci Narodowej wielokrotnie prowadził badania w miejscach, co do których zachodziło podejrzenie, że mogą tam znajdować się szczątki zamordowanych żołnierzy. Podczas II etapu działań (2016) w Starym Grodkowie odkryto masowe mogiły, w których znajdowały się zarówno szczątki ludzkie, posiadające uszkodzenia właściwe dla eksplozji i postrzałów, a także liczne artefakty (m.in. ryngrafy, krzyż harcerski, a także kartkę z zapisaną pieśnią żołnierską). Odnaleziono też kilka indywidualnych jam grobowych i fragmenty spalonych rzeczy osobistych.

Na upamiętnienie, przygotowane przez IPN w Starym Grodkowie składa się rekonstrukcja baraku, wysadzonego w powietrze jesienią 1946 roku. W jego wnętrzu umieszczono

naturalnej wielkości szklane plansze-postaci symbolizujące członków oddziału kpt. Flamego. Przed barakiem ustawiono kilkumetrowy kamienny krzyż, a miejsca odnalezienia szczątków żołnierzy i artefaktów oznaczono symbolicznymi kamiennymi mogiłami.

Uroczystości odsłonięcia pomnika

żołnierzy z oddziału NSZ kpt. Henryka Flamego ps. „Bartek”

Stary Grodków, 5 czerwca 2019 r. godz. 12.00

Organizatorzy: Prezes Instytutu Pamięci Narodowej,
Wojewoda Opolski, Burmistrz Gminy Grodków, Wójt Gminy Skoroszyce.

Prowadzenie uroczystości: Rzecznik Prasowy Wojewody
Opolskiego

Asysta Honorowa WP: 1 Pułk Saperów w Brzegu

Oprawa muzyczna: Orkiestra Reprezentacyjna Wojsk
Lądowych we Wrocławiu

W programie (otwarcie uroczystości o godz. 12.00):

- Msza Święta koncelebrowana pod przewodnictwem bp. gen. bryg. Józefa Guzdką, biskupa polowego Wojska Polskiego z udziałem bp. Andrzeja Czai, biskupa opolskiego
- Poświęcenie pomnika przez biskupa gen. bryg. Józefa Guzdką, biskupa polowego Wojska Polskiego
- Symboliczne przekazanie opieki nad pomnikiem przez Prezesa IPN i Wojewodę Opolskiego władzom lokalnym
- Złożenie wieńców przez delegacje
- Poczęstunek polowy

Zapraszamy do udziału w uroczystościach.

Kalendariu in Prac

Rok 2003
Rok 2006
Rok 2007
Rok 2008
Rok 2009
Rok 2011
Rok 2012
Rok 2013
Rok 2014
Rok 2015
Rok 2016
Rok 2017
Rok 2018
Rok 2019
Rok 2020
Rok 2021